

Martine Bijl

Hindergroen

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Colofon

**Copyright © 2017 voor deze uitgave
Grote Letter Bibliotheek, Deventer**

ISBN 9789036438667

NUR 301

Gedrukt op papier met FSC-certificaat

**Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt op welke wijze dan ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Uitgeverij Grote Letter Bibliotheek,
Postbus 583, 7400 AN Deventer**

**Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met
Uitgeverij Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen
© 2016 Martine Bijl**

Alle rechten voorbehouden

**Voor meer informatie of bestellen
www.groteletter.nl**

Inleiding

Jarenlang heb ik stukjes en verhalen geschreven voor een maandblad dat ZIN heette. Zin waarin? Nooit sprak ik iemand die ze las, terwijl ik er zelf toch best tevreden over was. Ik heb wel eens geopperd een aantal van die stukjes te bundelen, want via de presentatie van het onverwacht succesvolle televisieprogramma Heel Holland Bakt was ik opeens weer Helemaal Terug of hoe noem je dat. Het kwam er gewoon niet van.

Maar uiteindelijk meldde zich toch een echte uitgever van echte boeken, die echte interesse toonde. Ik verzamelde de stukjes die me niet te gedateerd voorkwamen, schreef een aantal nieuwe, vulde aan, gooide weg wat me niet meer aanstond. Nog een verhaaltje of wat wilde ik toevoegen, dat zou ik later doen. De opnames voor Heel Holland Bakt waren haast afgerond voor die zomer, ik kon aan de slag. Intens tevreden met mezelf was ik. Nooit was ik moe, ik leek wel van beton!

Op een ochtend half september zat ik thuis

naast mijn bed mijn ochtendgymnastiek te doen, vervuld van eigendunk en zelfoverschatting. De zon scheen de slaapkamer binnen. Ik kreeg een beetje hoofdpijn.

Achter mijn ogen knapte een ballonnetje.

In de verte riep Berend mijn naam.

Het beton was porselein geworden.

Na een paar minuten klonk buiten op de weg het liedje van de ambulance. De auto draaide het hek in. Opgewekte maar serieuze mannen droegen een brancard de vier trappen op en kwamen de slaapkamer binnen.

Helaas ging het om een aandoening die ruim de tijd nam om mijn leven te verpesten, en die ik hier niet diepgaand ga toelichten, want dan zou het een heel ander boek worden.

Wacht maar, zei de uitgever, het komt allemaal wel. Eerst maar eens beter worden.

Dat was een stimulans om een beetje werk te maken van de genezing. Die nam nog even, trouwens. Die is ook nog niet klaar, vrees ik.

Enfin, hier is nu het oorspronkelijk geplande boekje, met verhalen die dateren van vóór de kwaaië wind ging waaien, laat ik het zo maar zeggen, en een paar nieuwe die ik later schreef, toen ik thuis zat te revalideren.

In de inleiding en de uitleiding heb ik, voor wie het weten wil, zo'n beetje opgeschreven hoe het allemaal gelopen is.

zomer 2016

Dokter

Mijn vader was dokter. In de eerste jaren van mijn carrière werd ik in artikeltjes dan ook vaak 'De Zingende Doktersdochter' genoemd. Vreemd genoeg dachten de mensen daardoor dat ik van deftige komaf was, en in Heemstede of Blaricum woonde. Allemaal niet waar. Ik woonde gewoon met mijn gewone ouders en mijn gewone broer in Amsterdam-West. Wel aan een laan, dat wel. De Willem de Zwijgerlaan. Maar die was luidruchtiger dan de naam zou doen vermoeden. Wij woonden boven de praktijk, op de hoek van een volstrekt onoverzichtelijk kruispunt, en naast ons was het buurtcafé. Dus de dokter had het niet beter kunnen uitzoeken. Op zaterdagavond kon mijn vader zijn witte jas wel aanhouden: als er geen verkeersongeval was, meldde zich wel een kotsende dronkaard.

En mijn vader zei nooit nee, ook niet als hij geen dienst had. Natuurlijk niet. Hij was een goede, toegewijde dokter. Ik word nog geregeld aangesproken door oud-patiënten die zijn lof zingen, en dat vind ik leuk om te horen, maar ook verwarrend. Want eerlijk gezegd vond ik mijn vader niet onverdeeld aardig. Hij

deed wel vaderdingen, maar vooral met mijn broer. Volgens mijn moeder vond mijn vader er niks aan als er geen slangetje aan zat; dat had hij haar meteen na de bevalling laten weten en wat mij betreft had mijn moeder dat wel voor zich mogen houden. Later pas besepte ik wat het voor háár betekend moet hebben dat hij dat zei.

Gelukkig heb ik ook goede herinneringen. Mijn vader las ons prachtig voor, uit mooie boeken (De wind in de wilgen, Alleen op de wereld) terwijl wij bij de kachel met de micaruitjes tegen hem aan gekropen zaten. Voorlezen kon hij goed. Hij luisterde graag naar zichzelf terwijl hij voorlas, en dat kwam de kwaliteit van de voorlezing natuurlijk enorm ten goede. Maar hij zei ook tegen mijn broer, toen die zijn vader goedenacht kwam kussen op de avond van zijn tiende verjaardag: ‘Daar moesten we nou maar eens mee ophouden, jong.’ Dat is niet erg hartelijk, vind ik. Kwam het door de druk die de praktijk op hem legde, of was het gewoon zijn karakter? Kwam het door zijn huwelijk, waarin hij teleurgesteld was? Had hij überhaupt wel iets anders gewild van het leven? Ik heb het hem nooit gevraagd, zoiets vraag je niet als kind. Je dénkt zo’n vraag niet eens.

Maar ook toen ik groter werd, vroeg ik het niet. Hij was niet zo'n man aan wie je vragen durfde stellen. Ik heb van mijn moeder gehoord dat hij in de oorlog tijdens een bezoek aan een patiënt een portret van Hitler naar de muur had gedraaid, daarbij iets zeer onaardigs zeggend over de geportretteerde. Ik heb beneden in de gang de kruipruimte gezien waarin hij zich nachtenlang schuilhield, volgens mijn moeder terwijl de ratten over hem heen liepen. Na twee nachten durfde hij daar niet meer te gaan liggen. Van het moment dat hij broodmager uit Kamp Amersfoort terugkwam, heb ik foto's gezien. In de huiskamer hing een prachtig portret dat een medegijzelaar in St.-Michielsgestel van hem schilderde. De Stichting '40-'45 gaf hem een uitkering. Maar praten deed hij niet, en eerlijk gezegd heb ik me later nogal voor hem afgesloten.

Het café waar wij schuin boven woonden, heette Piller – ik zag later pas hoe grappig dat was, dat de dokter naast café Piller woonde. Meneer en mevrouw Piller maakten soms luidkeels ruzie en dan ging ik in onze keuken voor het open raam zitten, zodat ik alles goed kon horen. Het café heet nu De Hallen, en een paar jaar geleden vond er een onderwereldse afre-

kening plaats. Met een dooie. Daar had de dokter niet veel meer kunnen uitrichten. En ik had vast nooit meer bij het raam mogen luisteren.

Mijn vader had altijd haast. Tijd om zelf ziek te wezen had hij niet, en ook bij ons werd een aandoening niet gauw ernstig bevonden. Met een buil hoefden wij ons niet te melden. En als je jankend binnenkwam met een indrukwekkende schaafwond, werd er hoogstens een pleistertje tegenaan gegoid – nooit eens een interessant verbandje waar je op school indruk mee kon maken. Mijn vader was een praktische man. Toen ik de mazelen had, zette hij mijn broertje bij mij in bed en nodigde alle buurtkinderen uit die ook nog moesten mazelen, zodat hij in één klap van het hele gedonder af was. Dat nam natuurlijk iets weg van de glorie van het ziek zijn, hoewel ik het nu tamelijk grappig vind.

Tegenwoordig zou een moeder zeggen: ‘Mazelen? Ben je gek geworden, man? Blijf van m’n kind af!’ Maar zo’n halve eeuw geleden sprak je de dokter niet tegen. De dokter stond in hoog aanzien. En dat straalde weer af op zijn gezin. Het leverde mij in mijn jeugd veel vriendinnetjes op en extra plakjes worst bij de slager, en

twee keer in de week een ritje op Corry, het paard van de schillenboer.

En soms mocht ik mee visites maken. Dat was altijd fijn. Een enkele keer moest ik in de auto wachten omdat er iets ergs was, maar vaak mocht ik mee naar boven – in mijn herinnering woonde mijn vaders patiënten allemaal driehoog.

En daar was de boel netjes aan kant en er was altijd iets lekkers in huis. Want de dokter – dat was zó iets eerbiedwaardigs, daar sprak je het lidwoord niet bij uit. Wil dokter een kopje thee? Met een eigengebakken boterkoekpuntje? Nou, dat sloeg dokter niet af. En de kleine meid ook niet. Geen wonder dat mijn vader 's avonds zo weinig at.

Tegenwoordig is het aanzien van de gemiddelde medicus aanzienlijk geslonken. De patiënt is bewust geworden. Die heeft internet, die zegt niet meer: 'Dokter, wat heb ik?', die zegt: 'Dokter, ik heb last van boezem-fibrilleren, niet zorgwekkend hoor, maar schrijf even een receptje voor een bètablokker.' Daar had je bij mijn vader niet mee aan hoeven komen. Die had je zo de straat op geflikkerd.

Toen hij op latere leeftijd ziek werd omdat hij er eindelijk de tijd voor had, kwam aan zijn